

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Светла Кирилова Черпокова-Захаријева, преподавател в Катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ при Филологическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по област на висше образование: 2. Хуманитарни науки
професионално направление: 2.1. Филология
докторска програма: Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание

Автор: Весела Атанасова Ганева

Тема: Музиката и романът от края на ХХ век и началото на ХХІ век (Проблеми на екфразиса и времепротичането)

Научен ръководител: проф. д.ф.н. Клео Стефанова Протохристова

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Със заповед № РД-21-1146 от 03.06.2024 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Музиката и романът от края на ХХ век и началото на ХХІ век (Проблеми на екфразиса и времепротичането)“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.1. Филология, докторска програма: Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание. Автор на дисертационния труд е Весела Атанасова Ганева – докторантка в редовна форма на обучение към катедра „История на литературата и сравнително литературознание“ с научен ръководител проф. д.ф.н. Клео Стефанова Протохристова от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Съгласно изискванията потвърждавам, че предоставеният от докторанта комплект с материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и включва всички необходими документи. Представен е дисертационен труд и пет статии по темата на дисертационния труд. Предложената справка по наукометрични показатели отговаря на минималните национални изисквания за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Весела Атанасова Ганева придобива магистърска степен по „Актуална българистика“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Докторската ѝ степен е резултат от редовна докторантура в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Като докторант води часове по Антична и западноевропейска литература в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, участва в научни форуми и международни проекти.

2. Актуалност на тематиката, познаване на проблема и методология

Темата на дисертацията се вписва в една несъмнено актуална научна траектория, която гради мостове между различните изкуства и заедно с това отразява една съвременна тенденция за изследване на модерния синтез между изкуствата.

Специално ще отбележа едно изречение, което четем на финала на дисертацията на Весела Ганева, поместено в Заключението: „Настоящият дисертационен труд посочва примери за богатите възможности, които техниката на екфразиса предоставя на съвременните писатели“ (с. 196). И да, действително, това са не само примери за „богатите възможности“, но и богатство от примери, които отварят един нов хоризонт пред читателя за автори и произведения, а пред изследвателя – за методологически подходи.

Методически дисертационният труд е добре издържан. Задължително трябва да се отбележи умението на авторката да прилага интердисциплинарни и компаративистични подходи, с лекота да сменя регистрите според авторите и текстовете, с които работи, като същевременно удържа това многогласие във формата на жанра дисертация.

3. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е структуриран в четири глави, увод, заключение, две приложения и библиография. Можем да допуснем, че моделът на фрагментарното писане, характерно за романите, които се изследват, повлиява и върху маниера на писане на дисертантката.

За мене много интересно беше едно налагащо се в хода на четене усещане за, вероятно неосъзнато, композиране на дисертацията във формите на музикално произведение. Началото (уводът и първа глава, която може да се дефинира като теоретична) – бих определила като една не много сигурна, дори малко плаха

увертюра, която обаче заявява последващите лайтмотиви и определено интригува. Втора глава, „Екфразисът като структуриращ елемент в съвременния рок роман“, е в бързо темпо, и дори има рокаджийски ефекти и рок поджанрове, варирайки от рок балада до метъл, софт-, а на места и хардрок. Третата глава, „Роман-фуга“, е в класическото бавно темпо, със спокойно разгръщане и задълбочаване на основната тема. Четвъртата глава, „Музикалният екфразис в романите на Смит – от традиция до експеримент“, отново влиза в бързото темпо, за да подготви за кулминацията във финала. Така някак странно материалът (литературен и музикален), с който Весела Ганева работи, е оказал въздействие и върху начина ѝ на писане и структуриране на дисертацията.

Сред безспорните качества и приноси на дисертацията са:

- Поставя се тема, оригинална, но и нелека за изследване, поради изискване на компетентности от различни области на изкуствата и прилагане на интердисциплинарни подходи.

- Демонстрира се много добро познаване на актуалните тенденции в изследователската област, с която се занимава. Представя се и съществена осведоменост за автори, произведения, литературни и културни течения, които задават необходимия изследователски контекст.

- Обръща се към текстове, които макар и да имат публичност, публика и призната значимост, са все още твърде „пресни“ в литературната история и твърде „млади“ за оценка, нещо, което значително затруднява позиционирането им и коментирането им, а още повече поставянето им в система, която, поради близостта си с нашето време, е динамично изменчива.

- Предлага се увеличаща четивност и ясен стил, но и симпатични хрумвания за съпоставки и успоредявания, като например паралелите между Античността (екстазното, колективното възприемане на текст и музика) и съвременността, в която слушателят „възприема музиката с индивидуално устройство“ (с. 47), според собствените си вкусове и разбирания. Към интересните успоредявания ще добавя и лайтмотивните паралели с Пруст; отпратките към Томас Ман в коментарите върху текстовете на Зейди Смит; връзките между романов текст – текстове на песен/албум; разсъжденията за усещанията на времето в „Музикален албум (от А към Б)“ (с. 80 – 97).

4. Преценка на публикациите, автореферата и личния принос на докторанта.

Предложените пет статии по темата на дисертационния труд демонстрират задълбочено познаване на проблематиката. Публикувани са в авторитетни издания, регистрирани в НАЦИД и отговарят на националните минимални изисквания..

Авторефератът ясно и систематизирано представя съдържанието на дисертационния труд.

Отличава се и една лична ангажираност към темата на дисертацията и изследователска страст при доказването на предложените тези.

5. Критични забележки и препоръки

Като цяло нямам съществени критически бележки и препоръки. Добро впечатление прави, че докторантката се е съобразила с бележките на колегите от вътрешното обсъждане на дисертацията, които бяха по-скоро препоръчителни, а не задължителни. Тъй като представената дисертация е добър фундамент за бъдещи изследвания, бих поставила единствено въпроса как дисертантката би надградила и разширила темата с оглед на бъдещи изследвания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените материали, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята изцяло **положителна оценка** за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Весела Атанасова Ганева в област на висше образование: 2. Хуманитарни науки, професионално направление: 2.1. Филология, докторска програма: Антична и западноевропейска литература: сравнително литературознание.

09.09.2024

Изготвил становището:

(доц. д-р Светла Кирилова Черпокова-Захариева)